

A csokoládéba karcolt évszámoktól a lapdobásig

Kiskáté a puskázásról



Ő nem puskázik. A diákok azonban szívesen rejtik az otthon megírt cetlit az órájuk alá

Fotó: Karnok Csaba

A puskázási módszerekről már kézikönyv is született. A téma aktualitását az érettségi adja. A lapunk által megkérdezett diákok szerint normális a puskahasználat dolgozatíráskor. A gyakorlott pedagógus már a szemmozdulatokból észreveszi, ha a diák tilosban jár.

– A puskázás legkönnyebb módja, ha lemásoljuk a felkészült padszomszéd dolgozatát – véli a harmadikos szegedi gimnazista. Anikó szerint a bénábbak szó szerint másolnak, s lebukás esetén egyből kiderül a csalás. A tanárok ilyen esetben mindkét felet büntetik – általában eggyessel.

– Szerintem normális, hogy dolgozatíráskor puskrát használnak a diákok. Rengeteg ugyanis a tanulnivaló – mondja Ákos. – Én az évszámokat soha nem tudtam megjegyezni, ezért azokat mindig a tollamba karcolom bele a körző hegyével. Nem tehetek róla, hogy ez nem megy, a jó jegy viszont kell a felvételi miatt.

A diákok a leggyakrabban valamelyik testrészükre írják vagy ragasztják fel a puskrát. Az évszámokat például alkoholos filctollal is fel lehet írni a körömrre, a cédula pedig felra-

gasztható a nyakkendő belső felére vagy az ingmandzsetta alá. A lányok előszeretettel hajtogatják fel a szoknyájukat dolgozatíráskor, hogy lássák a combjukra cellulozott puskrát. Mások cserével próbálkoznak: ha előre tudják a dolgozat témáját, otthon megírják a beszámolót, s egy alkalmas pillanatban kicserélik a lapot. Ez az úgynevezett lapdobás. A kezdők az előttük ülő hátára vagy székére ragasztják a megoldóképletet, mások pedig apró könyvet készítenek, amit karójuk alá csúsztatva visznek be a terembe. Ilyen esetben még a motozásnál sem bukhatnak le a családok. Képleteket, évszámokat a cipő oldalára és a bőrkarkötőre is lehet írni. Az édesszájúak a vizsgára vitt csokoládéba vésik be mindazt, amit nem tudtak megtanulni.

– A gyakorlott pedagógus már a diák viselkedéséből észreveszi, ha tilosban jár – mondja Siposné Gyuris Valéria, a szegedi Vasvári Pál Közgazdasági Szakközépiskola igazgatója. – Aki puskázik, általában feszülten viselkedik, és a szemmozdulataiból is lehet arra következtetni, hogy segédeszközt használ a dolgozatírásnál.

Ha valakit puskázáson kapnak az érettségien, és a szabálytalanságot megállapítják, azt

a dolgozaton és a jegyzőkönyvben is rögzítik. A dolgozatírást ugyanakkor folytathatja a tanuló. A vizsgabizottság dönti el, mi lesz a tett következménye. Előfordulhat, hogy az adott tárgyból javítóvizsgát kell tennie a diáknak.

2002-ben jelent meg az a puskázási kézikönyv, amely több tucat csalási módszert ír le. Az összeállítást előszeretettel olvassák a tanárok is – tudtuk meg a könyvesboltokban. Van olyan pedagógus, aki úgy véli: a puskázás hasznos dolog, mert a diák addig is a tananyagot foglalkozik.

NYEMCSOK ÉVA

A NAGY BLÖFF

Szegeden legendák keringenek egy fizikatanárról, aki állítólag minden írásbeli számonkérés alkalmával „kiszúrt” néhány puskrát. Azt mesélik, hogy a pedagógus a dolgozatírás közepén a diákokra nézett, s azt mondta: „Kérem, hozza ki a puskrát!” Legalább egy, de olykor több diák is felállt, és a tanári asztalra tette a puskrát. Állítólag egy banketten vallotta be a tanár, hogy többnyire nem tudta, ki puskázott. De a fizika-előadó hosszú teremt volt, a diákok nem tudták eldönteni, kire néz, így a felhívás mindig telibe talált.

A komp alacsony vízre vár

Dereglye viszi a tápéi átkelőket

Dereglye viszi Tápénál a Tisza egyik partjáról a másikra, magas vízálláskor, azokat, akiknek a túloldalon akad dolguk. Pihen a komp, kikötötték: a lelei oldalon előtötte a víz az utat, amelyen az átkelők tovább folytathatnák útjukat.

A komp a tápai oldalon várja az alacsony vízállást – kistestvére, a dereglye szállítja az utasokat helyette.

– Jöhetne már a dereglye – mondják a Tápéra átkelni szándékozó biciklis, motoros környékbeliek a Tisza-Maros-szögben, a lelei oldalon.

– Jön is. Hallom, már morcog – fülel egy biciklis, és valóban: halk csónakmotorhang szűrődik át a Tisza felől, lombokon. Egyre erősödik, de még mindig takarja a közeledő vízi járművet a hullámtéri erdő. S most kibukkan a fák mögül, már itt is van, kiköt a harsogó zöld fűvű töltésoldalhoz. A dereglye orra, akár a kompé, föl-lehajtható, zökkenőmentesen csatlakozik a szárazföldre.

Hátrafelé menetben, „curukolva” juttatják a motorbiciklit a dereglyére az emberek – ez ugyan nagyobb ügyel-bajjal jár, mintha előremenetben tennék, de annál könnyebb lesz a túlparton kijutni. Indul a vasszürke jármű, üzemanyagfüstszag, motorzaj, mindkét oldalon lombkoronáig vízben álló, hullámtéri erdő – közte az a bizonyos, előtött út, fölötté uszik a dereglye –, aztán kijutunk a Tiszára, abban a pillanatban hűs szél indul, erős víz-

szagú a levegő. Az acéljármű rezzenetlen halad tovább – pedig épp a sodorvonalat szeljük át, fadarabokat forgat az örvény, szennyes habszalagot hoz a szél-fodrozta, iramló víz.

És már itt is a túlpart, lassít, kiköt a dereglye, elegáns félfordulattal, a tápai oldalon. Kiszálás – a motorbicikliseknek már könnyű a dolguk –, ki-ki megy, amerre földadata szólítja, tovább.

– Kocsit nem viszünk, csak gyalogosokat, kerékpárokat, motorkerékpárokat. Tizennégy ember fér föl a dereglyére egyszerre, bicikliből öt-hat – mondja Laczi Zoltán hajóvezető. Autók legközelebb az algyői hídon juthatnak át a folyón a túloldalra. Óránként indul a komp kistestvér – autók híján gyéresebb a forgalom, a komp felőránként közlekedik.

– Itt nőttem föl a Tisza mellett, innen a vízhez való kötődés. Apai-anyai ágon egyaránt vízi-vízközeli emberekből áll a család – beszél a hajóvezető. Miközben mindezt mondja, nézi a szürke vizet a kiöntésben. A folyó tükrén megcsillan a fény, pelyhedzenek a nyárfák, s a lombokon átszűrődő hangulata a vízi életnek a Tiszán.

F. CS.



A gyalogosok-motorosok dereglyén is átjuthatnak a túlpartra Tápénál

Fotó: Gyenes Kálmán

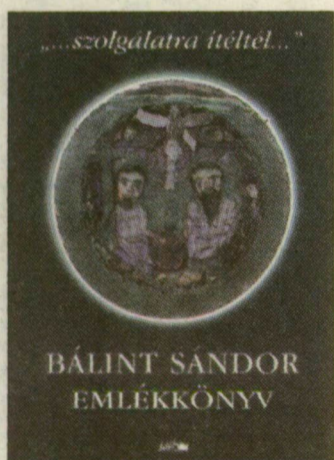
„...szolgáltra ítéltél...”

Negyedszázada hunyt el a szegedi Bálint Sándor

Barna Gábor, Szabó Ferenc és Szabó Magdolna szerkesztésében Bálint Sándor születésének 100., halálának 25. évfordulója tiszteletére emlékkönyvet jelentetett meg szegedi Lazi Könyvkiadó. A kötetet a napokban a polgármester ajándékként minden szegedi érettségiző diák megkapta.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Horváth Dezső, Móser Zoltán és mások jórészt eddig közöletlen felvételeivel jelent meg a „...szolgáltra ítéltél...” – Bálint Sándor emlékkönyv című kötet, amely méltó módon állít emléket a szegedi egyetem egykori professzorának, a nemzetközi rangú néprajztudósának, a „legszögédibb szögédinek”. A 400 oldalas tartalmas kötet Bálint Sándor személyes hangú önéletrajzával indul. Szabó Gábor rektor, Botka László polgármester, Berta Árpád, a bölcsészkar dékánja és Gyulay Endre megyés püspök köszöntő szavai után a pályatársak, tanítványok tisztelegő dolgozatait, visszaemlékezéseit olvashatjuk. Például Andrásfalvy Bertalan Búcsú és házasság, Péter László Kálmány Lajos Szőregen, lapunk munkatársa, Szabó Magdolna Vónások a jász karakterhez címmel



írt tanulmányt. Beszéd az az önálló fejezetet alkotó fotó-összeállítás is, ami a néprajztudós mindennapjaiba enged bepillantást. Az emlékezések közül az anekdotákat tartalmazók a legizgalmasabbak. Erdélyi Zsuzsanna 1962 és 1980 közötti levelezésükből ad közre részleteket, miközben azt is elmeséli: épp Bálint Sándornak írt hosszú levelet, amikor értesítették a tragédiáról. A néprajztudós unokahúga esküvőjére érkezett Budapestre 1980. május 2-án. „Túlsgosan sietett. Álló kocsit mögül figyelmen kívül lépett az úttestre. Egy éppen arra haladó autó elkapta, s hanyatt vágta. Súlyos agyi

roncsolásai azonnali eszméletvesztést, majd halálát okozták. Nyolc napig feküdt mély kómában. (...) Temetése május 20-án volt az Alsóvárosban. A szertartást Udvardy József megyés püspök végezte. Megrendítő végbúcsúján jelen volt Szeged hitese népe, a hazai szakma számtalan képviselője, s maga Lécai László bíboros érsek-prímás is eljött elköszönni tőle. Sok-sok ezer ember hallgatta Tálasi István emelkedett gyászbeszédét, a régi barát könnyes szavát: Vale anima candida...”

A kötet utolsó fejezetét Vinkler László szép portréja nyitja, utána azokat a verseket olvashatjuk, amelyeket többek között Dékány Endre, Katona Judit, Polner Zoltán, Tóth Sándor, Veress Miklós és Weöres Sándor írt Bálint Sándorról.

MEGEMLEKEZÉS

Bálint Sándor halálának 25. évfordulójára emlékezve ma 15 órakor az Alsóvárosi temetőben Botka László, Szeged polgármestere avatja fel a néprajztudós felújított síremlékét, amit Gyulay Endre szeged-csanádi megyés püspök szentel fel. A koszorúzással egybekötött ünnepségen diákok adnak műsort.

A rendőrség és a vadásztársaság elnöke is cáfol

Lőnek vagy nem lőnek?

Az Öttömös határában lakók közül néhányan azt állítják, hogy az utóbbi időben gyakran hallanak lövéseket házuk közeléből. Féltik gyermekeiket, nem is merik kiengedni őket a közeli erdőbe. A vadásztársaság elnöke szerint megalapozatlanok a szülők állításai. A rendőrség is hasonló következtetésre jutott.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Özkurt Valéria Öttömöstől pár száz méterre, a bajai út felől lakik férjével és testvére árván maradt kislányával egy családi házban. Az asszony azt állítja, az egyik nap az udvarban pakolgatott, amikor hatalmas durranást hallott. A nő hangsúlyozza, nem olyan hang volt, mint amikor kipukkad egy gumikerék.

– Olyan volt az a hang, mint egy puskalövés. Kirohantam az utcára, ahol tízéves nevelt fiam, Robi kerékpározott. Láttam, hogy a gyerek eldobja a biciklit és a ház felé rohanva azt kiabálja, „Anyá, lőttek! Anyá lőttek!” – beszél a történetekről zaklatott hangon a középkorú nő. Özkurt Valéria megjegyzi, a fia úgy hallotta, mintha apró golyók (sörétek?) pattogtak volna a közelében. Robi közbeszólásával, bólogatásával megerősíti, amit nevelőanyja mondott.

Az asszony azt állítja, az utóbbi hetekben többször is hallottak a közelből lövéseket. Bejelentették a helyi jegyzőnek és a rendőrségnek, de szerinte nem vették őket komolyan. Egyszer, összeszedve bátorságukat, még arra is rászánták magukat, hogy megnézzék, ki lövöldöz. Két férfit láttak, sörétes puskrát tartottak a kezükben, tőlük alig 40-50 méterre.

– Lelőttek egy fácat és megsebesítettek egy gidájával menekülő őzet. Amikor megláttak bennünket, sietve, szinte futva elindultak az ellenkező irányba – teszi hozzá Özkurt Valéria.

Az asszony azt is elmondja, hogy nemcsak az ő házuk közelében, hanem a környéken máshol is rendszeresen hallhatóak a lövések. Ez a múlt héten megtörtént szülői értekezleten derült ki, amelyen egyébként arról beszélgettek volna, milyen programokat állítsanak össze gyerekeiknek. Ő megjegyezte, Robit nem engedi az erdő közelébe, mert nem szeretné, ha egy kőbor golyó eltalálná. Meglepetésére egymás után szólaltak fel a szülők, és hasonló „élményekről” számoltak be. Van, aki a falu másik végén, van, aki a közeli erdőben lakik népes családjával.

Szél Attila hét gyermekével él Öttömöshöz közel, erdős területen. A férfi azt mondja, gyerekeit kioktatta, kérte soha ne járkáljanak egyedül az erdőben, nehogy véletlenül vadnak nézzék őket és rájuk lőjenek.

A helyi vadásztársaság elnöke szerint semmilyen vizsgálat nem támasztotta alá, hogy az utóbbi hetekben a falu közvetlen közelében lövések dördültek volna el. Gyarmathy Zoltán azt mondja, hivatásos vadásznak meg sem fordul a fejében, hogy lakóépületek közelében használja a lövegyvert, orrvadász felbukkanása pedig nem életszerű a házak közelében. Az elnök nem akart találgatni, hogy a szülők miért állítanak képtelenségeket, de szerinte „valami nagyon nem stimmel”.

– Az alaptalanul vádaskodókkal szemben valószínűleg megtesszük a szükséges lépéseket – hangsúlyozza Gyarmathy Zoltán.

A rendőrséghez eddig csak egyetlen bejelentés érkezett, a múlt héten csütörtökön az esti órákban. Az esetet azonnal kivizsgálták, amelynek eredménye: aznap Öttömös határában egy olasz vadász használta fejtörő, őzet lőtt ki engedéllyel egy helyi vadász kíséretében. Az olasz az előírt 300 méternél jóval messzebb terítette le a vadat, és nem sörétes, hanem golyós puskával.